

A.5. REGULACIÓ I LÍMITS DE LES MESURES DE CONTENCIÓ ALS CENTRES DE MENORS

El Síndic ha rebut diverses queixes relacionades amb l'ús de la contenció en centres de menors. Les mancances detectades fan referència a un ús recurrent de les mesures de contenció que entra en contradicció amb el principi d'excepcionalitat que ha de regir-ne l'ús com a últim recurs davant una situació de risc o de perill concret i imminent.

A Catalunya, les pràctiques de contenció estan regulades per la Llei de responsabilitat penal del menor, en el cas dels menors i joves que compleixen mesures judicials en centres de justícia juvenil, i per la Llei 14/2010, de 27 de maig, dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència.

La regulació que conté la Llei d'infància fa referència als anomenats *centres d'educació intensiva* (aquells que tenen com a objectiu donar una resposta educativa i assistencial als adolescents que presenten alteracions de conducta i que requereixen un sistema d'educació intensiva, article 133 de la Llei 14/2010), que acullen infants i adolescents tutelats, però no inclou altres recursos residencials on també viuen infants no tutelats.

Manca una norma d'abast general que estableixi en quines condicions s'han de fer les contencions en centres terapèutics que atenen infants

No obstant això, la Llei 14/2010 no inclou una regulació detallada sobre la realització de pràctiques de contenció i remet a un desplegament reglamentari que limiti els usos de les mesures de contenció i aïllament físic dels infants i els adolescents en centres de tipus terapèutic o d'educació intensiva perquè se'n faci un ús limitat i extraordinari per protegir l'infant. A hores d'ara,

l'aprovació d'aquest reglament, ja demanat pel Síndic en informes anteriors al Parlament, encara està pendent.

En aquest sentit, a banda del desplegament reglamentari de la Llei 14/2010 que reguli –entre molts altres elements de funcionament dels centres– la pràctica de contencions, també manca una norma d'abast general que estableixi en quines condicions s'han de fer les contencions en centres terapèutics que atenen infants no tutelats per l'Administració pública.

Val a dir que en el cas d'infants i adolescents en situació de desemparament, la Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència (DGAIA) va dictar la Instrucció 11/2010, de 20 de desembre, per la qual s'aprova el protocol sobre l'acolliment en centre per raons terapèutiques i educatives d'infants o adolescents en situació de guarda o tutela per la DGAIA.

Aquesta instrucció regula, entre altres aspectes, les contencions físiques i mecàniques i les mesures d'aïllament, però, com s'ha assenyalat més amunt, no inclou els infants no tutelats (sota la potestat dels seus progenitors) i ingressats en centres.

Pel que fa a les queixes rebudes al Síndic, el caràcter reiterat de les referides a un centre terapèutic i també la informació recollida amb relació a un centre d'educació intensiva fan pensar que es recorre molt freqüentment a les contencions. Així mateix, les queixes rebudes també fan referència a la forma com es fan aquestes contencions. En el cas del centre de la DGAIA, es plantejava un ús excessiu de la força i un procediment que podia causar lesions als menors objecte d'immobilització. En el cas del centre terapèutic, es qüestiona, a més de la freqüència, la immobilització en una cadira de fusta exposada públicament, amb caràcter sembla que preventiu i exemplificador, la durada de la immobilització i la intervenció d'altres menors en les contencions. A més a més, els nois i les noies romanen hores lligats a la cadira, de vegades un dia sencer, molt més enllà del temps necessari per contenir-los i evitar-los danys a ells mateixos o a tercers. D'aquesta manera, es constata un ús sancionador i preventiu dels mitjans de contenció que no té en compte el caràcter excepcional de la mesura i el seu únic

objectiu d'evitar danys immediats i concrets, per la qual cosa acaba esdevenint un càstig físic prohibit per l'ordenament.

La DGAIA ha de fer un seguiment i una supervisió exhaustius del funcionament dels centres on es practiquen contencions

En el cas del centre que atén infants tutelats, el Síndic, a més de fer-hi una visita, va posar la queixa en coneixement del Departament de Benestar Social i Família, que va intervenir de manera immediata obrint una investigació i adoptant mesures per millorar els procediments de pràctica de les contencions.

Amb relació a l'ús de les contencions, el Síndic ha recomanat:

- Que es desplegui reglamentàriament la Llei 14/2010 per regular les contencions i, en general, els drets dels infants ingressats en centres.

- Que es dicti una norma general que garanteixi els drets dels infants ingressats en altres centres diferents dels CRAE i als centres d'acolliment, i també dels infants que no estan tutelats.

- Que es faci un seguiment i una supervisió periòdics dels centres on hi ha una intervenció intensiva o terapèutica amb infants amb trastorns de conducta, i especialment que es vetlli pel bon tracte als infants pel que fa a l'aplicació de les mesures de contenció i de correcció.

En el cas específic del centre terapèutic, també visitat pel Síndic, s'ha suggerit al Departament de Benestar Social i Família:

- Que s'adoptin mesures de manera immediata per esmenar les mancances observades, que es garanteixin els drets dels infants i que s'adeqüi la pràctica de contencions al marc normatiu vigent.
- Que es faci un seguiment i una supervisió exhaustius del funcionament del centre i, mentre no s'adoptin aquestes mesures, que la DGAIA no hi derivi infants.

[Pàgines extretes de l'Informe Anual 2013. Premeu aquí per accedir-hi](#)